

TN-information

Utfärdat 2021-04-07

Diarienummer 4186/19

Handläggare

Anna Säfsten/Trafikkontoret/GBGStad, Malin

Östblom/Trafikkontoret/GBGStad

Telefon:

E-post: anna.safsten@trafikkontoret.goteborg.se

Uppföljning av åtgärderna i handlingsplanen för miljön

Göteborgs Stads miljöprogram ersätts i år av Miljö- och klimatprogrammet. Miljöprogrammet gällde mellan 2013 och 2020 och innehöll 12 lokala miljö kvalitetsmål med 36 tillhörande delmål samt sju åtgärdsstrategier. Trafikkontoret har ansvarat för 38 av åtgärderna under strategierna och ytterligare 9 som gäller för samtliga förvaltningar och bolag. Arbetet med åtgärderna har slutrapporterats till miljöförvaltningen och detta är den avslutande rapporteringen till Trafiknämnden.

Analys

Uppföljningen av miljöprogrammets åtgärder visar på utvecklingen och utmaningen inom miljö och klimatområdet från trafikkontorets perspektiv. I de frågor där kontoret har haft en egen rådighet och där det finns möjligheter att utveckla ny teknik, titta på alternativa material och liknande så har åtgärderna slutförts under programmets varande. I delar har kontoret utvecklat nya arbetssätt och tagit stora steg inom miljöområdet. Svårare har det varit att slutföra åtgärder som berör flera olika förvaltningar och de åtgärder som är riktade mot planering eller liknande processer som tar lång tid. I vissa fall är åtgärderna formulerade som ”att verka för” vilket i sig både är svårt att betrakta som avslutat och där åtgärden är något utav ett ständigt utvecklande av staden i en hållbar riktning.

Åtgärdsstrategi: Minskad klimatpåverkan

Utförda åtgärder:

Testa alternativa vägbeläggningar:

För att undersöka möjligheten till minskad klimatpåverkan från vägbeläggningar har trafikkontoret testat lågtempererad asfalt har som beläggning på gång- och cykelbanor. Trafikkontoret ställer nu krav avseende klimatpåverkan på asfalt i alla beläggningsprojekt.

Verka för att möjliggöra gynnande av eldrift/fossilfri drift

Trafikförordningen har kommuner möjlighet att reglera trafiken på enstaka gator med lokala trafikföreskrifter. Reglerna används exempelvis för att förbjuda motorfordon på en gata eller reglera fordon av viss bredd eller längd. Från och med 2020 finns möjligheten att reglera detta genom införande av miljözon klass 3. Under 2020 utreddes effekterna av införande av miljözon klass 2 i Göteborg och trafikkontoret har verkat för att möjliggöra gynnande av eldrift/fossilfri drift genom att föra fram frågan vid deltagande i olika samverkansforum.

Utveckla och testa klimatsmart närlogistik

Klimatsmart närlogistik har testats och utvärderats i ett projekt som avslutades 2020.

Ambitionen i projektet vara att införa klimatsmarta godstransportlösningar för små och medelstora livsmedelsproducenter som var lokaliserade i gränslandet mellan stad och landsbygd. Livsmedelsproducenter lokaliserade på landsbygden hade redan fungerade distributionssystem vilket stimulerades delvis i projektet. Projektet nådde dock inte framgång gällande leveranser till kommunens egna verksamheter. Orsaken till detta är Göteborgs Stads egna upphandlingsförande där varan inte är separerad från transporten vilket innebär att kostnaden för godstransporterna är en del av varans pris.

Pågående åtgärder och åtgärder som trafikkontoret verkar för

Verka för att använda trängselskatten som stöd för hållbart resande

Trafikkontoret har verkat för åtgärden genom att föra fram frågan vid deltagande i olika samverkans forum, vid remissvar och liknande. Exempelvis har frågan lyfts till miljödepartementet genom länsstyrelsen inom arbetet för Åtgärdsprogram för kvävedioxid i Göteborgsregionen.

Autonoma fordon i hållbar stadsutveckling

Forsknings- och utvecklingsprogrammet DriveMe är ett projekt som handlar om autonoma fordon. Trafikkontoret har deltagit i utvecklingen av både test och permanent lagstiftning. Trafikkontoret har formulerat ett strategiskt

förhållningssätt för utvecklingen av autonoma fordon och vilken roll staden kan ha i utvecklingen. Fortsatt arbete bedrivs genom samarbetsplattformen Drive Sweden.

Samordna leveranser till och från byggprojekt,

Trafikkontoret deltar, tillsammans med fastighetskontoret och Älvstranden Utveckling i CMB, Centrum för Management i byggsektorn. Samarbetet syftar till att utreda ansvarsfrågor och att ta fram en gemensam målbild kring hur bygglogistiken bör samordnas i Göteborg. En ytterligare ambition i gruppen är att delta i projekt för att på sikt implementera olika lösningar som främjar samhällsnyttan under byggnation.

Klimatsmart närlogistik

Projektet avslutades våren 2020 och var extern finansierat (EU-projekt via tillväxtverket). Ambitionen i projektet vara att införa klimatsmarta godstransportlösningar för små och medelstora livsmedelsproducenter som var lokaliserade i gränslandet mellan Stad och landsbygd. Livsmedelsproducenter på landsbygden hade redan fungerade distributionssystem via konceptet ”Bondens skafferier” där upplägget var leveranser till privata näringslivet som till exempel restauranger. Detta förfarande stimulerades delvis i projektet men där projektet tyvärr inte nådde framgång var leveranser till kommunens egna verksamheter som till exempel skolkök. Orsaken till detta är Göteborgs Stads egna upphandlingsförfarande där varan inte är separerad från transporten, alltså att kostnaden för godstransporterna är en del av varans pris (dolt påslag). Detta upplägg exkluderar små och medelstora livsmedelsproducenter som inte själv har en distributionsapparat.

Ta fram ett godsprogram

Arbete pågår med att ta fram ett godsprogram och SULP pågår.

Verka för klimatanpassade reseavdrag

De nationella reglerna för skatteavdrag för arbetsresor behöver skärpas för att bli mer klimatanpassade och trafikkontoret verkar för åtgärden genom att föra fram frågan vid deltagande i olika samverkansforum, vid remissvar etc. Det har tex gjorts vid de öppna forum och dialogmöten trafikkontoret deltog i samband med Energimyndighetens framtagande av strategi för omställning av transportsektorn till fossilfrihet. Frågan har också lyfts till miljödepartementet genom länsstyrelsen inom arbetet för Åtgärdsprogram för kvävedioxid i Göteborgsregionen.

Åtgärdsstrategi: Ökad andel hållbart resande

Utförda åtgärder:

Utökad samverkan kring cykelfrågor i Göteborg

Samverkan kring cykelfrågor mellan stadens förvaltningar och bolag samt, vid behov, externa aktörer pågår i den dagliga verksamheten kring specifika frågor vid behov.

Bygg säkra och attraktiva cykelparkeringsanläggningar vid tågstationer

I förvaltningens ordinarie arbete med detaljplaner säkerställs successivt behovet av cykelparkeringsanläggningar. I Västlänkens stationslägen pågår planeringsarbete i detta eller senare skeden. Cykelparkeringshus finns nu vid det nya resecentrat i Gamlestad.

Skapa fler gång- och cykelförbindelser över älven

Utöver den snart färdigställda Hisingsbron pågår arbete med ytterligare en fast förbindelse för gång- och cykeltrafik över älven. Färjetrafiken förstärks succesivt och i pågående planering utreds ytterligare relationer för att minska älvens barriäreffekt i kommande stadsutveckling. Västtrafik har beställt en ny färja som delfinansieras av staden. Färjan är en elhybrid som kommer trafikera över älven.

Förbered för ett nytt låncykelsystem

Ny leverantör är upphandlad tillsammans med Mölndal stad. Nya systemet togs i bruk i juni 2020.

Utöka prioriterad vinterväghållning av viktiga gång- och cykelbanor

Förbättrad vinterväghållning genom sopsaltning är idag upphandlat för trafikkontorets cykelbanor i hela staden. Då cykel prioriteras så görs den förbättrade vinterväghållningen av cykelbanor på bekostnad av gångbanorna. I stråk med både cykel och gång prioriteras även gångstråket.

Pågående åtgärder och åtgärder som trafikkontoret verkar för

Metodutveckla, förankra och upprätta gröna transportplaner

En grön transportplan är en överenskommelse mellan kommunen och fastighetsägare eller verksamhetsutövare i ett område om att genomföra åtgärder

som ökar andelen hållbara transporter. Metod i tidiga skeden är utvecklad och har testats. Planerna övergår nu för första gången till senare skeden och kommer att utvärderas.

Förbättra framkomligheten för cyklister

Åtgärden är ständigt pågående både genom mindre framkomlighetsåtgärder och ny- eller ombyggnation av längre cykelstråk. Trafikkontoret har under 2020 arbetat med framkomlighetsåtgärder i cykelnätet. Större åtgärder är genomförda på exempelvis Karl Johansgatan, som byggts om till en cykelfartsgata, samt på Björlandavägen.

Skapa fler cykelparkeringar

Trafikkontoret har tagit fram mallar och en cykelparkeringsguide för att underlätta förvaltningars och bolags arbete med att inventera i och bygga bra och tillräcklig cykelparkering. En inventering av cykelparkeringar gjordes under 2019. Utifrån det materialet planeras nu cykelparkeringar att byggas 2020-2021. Under 2020 har väderskyddade cykelparkeringar byggts vid 10 hållplatser.

Bygg ut pendlingscykelnätet

Pendlingscykelnätet byggs ut både i större infrastruktursatsningar inom bland annat ramen för sverigeförhandlingens cykelobjekt och i andra stora och små stadsutvecklingsprojekt. Dessutom pågår succesivt en trimning och utveckling av befintliga stråk där cykeltrafiken alltmer tar plats som ett eget och viktigt trafikslag i stadens trafiksystem.

Gör det attraktivt och säkert att gå och cykla till skolor

För att fler ska gå och cykla till skolan istället för att bli skjutsade i bil behöver vi ta ett helhetsgrepp och förbättra framkomligheten för gående och cyklister i anslutning till skolorna. Trafikkontoret arbetar med flera skolor och ser över enskilda brister. Det handlar då om att göra överfarter, komplettera gångstråk eller cykelstråk med kortare saknade länkar. För att genomföra detta har vi avsatta resurser i form av investeringspotter. Varje år tas ett arbetspaket fram.

Skapa fler attraktiva gångstråk i centrala Göteborg och andra stadsmiljöer

Arbete med att ta fram en stadsmiljöplan för centrala Göteborg pågår. Inom ramen för detta arbete görs analyser av centrala stråk där förbättrad gångvänlighet och mer attraktiva offentliga rum är centrala utgångspunkter för arbetet. Flera åtgärder har gjorts som bidrar till ett mer hållbart resande till fots. De flesta av åtgärderna syftar till att rätta till felande länkar i gångnätet där exempelvis delar av

gångbanan saknas eller bredden inte är tillräcklig för att hantera antalet gående på platsen.

Sänk trafikhastigheten i staden

Trafikkontoret avvaktar Infrastrukturdepartementets behandling av förslaget till 40 km/h som ny tätortshastighet. I väntan på besked om och när det blir ett konkret beslutsunderlag till regeringen tar trafikkontoret upp ett inriktningsbeslut om att använda hastighetsnivåerna i hastighetsplanen som riktning i nyplanering, exempelvis i detaljplaneprocessen. Under hösten har flera frågor väckts om sänkt hastighet. Trafikkontoret ställer samman ett kunskapsunderlag om hastighet och återrapporterar flera frågor och uppdrag till trafiknämnden i början av 2021.

Verka för att utveckla ett kombinerat reskort

Trafikkontoret har ett pågående arbete med Västtrafik angående att koppla ihop Styr & Ställ med Västtrafiks kollektivtrafiktjänster.

Använd flexlinjen för minskat fritidsresande med bil

Åtgärden påverkas av den pågående pandemin eftersom flexlinjen är allmän kollektivtrafik och omfattas även den av myndigheternas nuvarande uppmaning att inte resa med kollektivtrafik och vi har även infört begränsningar i antalet tillåtna personer samtidigt i fordonet. Det strukturerade arbetet för måluppfyllelse kommer därför att återupptas när pandemin är över.

Verka för ökad elektrifiering av kollektivtrafiken

Vi fortsätter att ge kompetensstöd inför Västtrafiks upphandlingar. Trafikkontoret har genomfört en bullerutredning avseende buller från bussar med olika drivlinor vars resultat varit indata till Västtrafiks bussupphandling. Inom ElectriCity gör miljöförvaltningen luft- och bullerutredningar kopplat till linje 55, utredningar planeras även i den Marina Demoarenan (älvtrafiken) och kopplat till projekt avseende fossilfria arbetsmaskiner.

Underlätta laddning för boende i flerbostadshus

Utredning kring hemmaladdning genomförd. I de nya riktlinjerna för parkeringstal finns inskrivet att det måste finnas möjlighet att ladda elfordon på kvartersmark vid nybyggnation. Under hösten och vintern 2020/2021 har ytterligare utbyggnad skett av det publika laddningsnätverket för laddbara bilar i Göteborg. Satsningen är ett samarbete mellan Göteborg Energi och Göteborgs Stads Parkering och vilket innebär att det finns över 1000 laddplatser tillgängliga.

Stötta utvecklingen av fordonspooler

I stadens roll som fastighetsägare och markägare kan vi påverka bilpoolsutvecklingen. Vi ska prioritera bilpooler vid beräkning av parkeringstal och upplåtelse av parkeringsytor

I stadens roll som fastighetsägare och markägare kan vi påverka bilpoolsutvecklingen. Vi ska prioritera bilpooler vid beräkning av parkeringstal och upplåtelse av parkeringsytor. Detta sker huvudsakligen på två sätt: Parkeringsbolaget prioriterar bilpoolsfordon i sina anläggningar genom att erbjuda bilpoolsaktörer förtur i kön när det är möjligt. Bolaget arbetar dessutom aktivt med att erbjuda el-laddning till bilpoolsfordon. I Riktlinjer för mobilitet och parkering i Göteborgs Stad (2018) finns möjligheter för fastighetsägare att göra mobilitetsåtgärder i utbyte mot att få ett lägre parkeringstal. Plats för bilpool är en av åtgärderna i baspaketet. Fastighetsägaren kan få ytterligare sänkning av parkeringstalet genom att erbjuda cykelpool och/eller bilpoolsfordon på eller i anslutning till fastigheten, samt medlemskap i bilpool för de boende.

Verka för möjligheten att ta ut parkeringsavgifter på privat tomtmark

Trafikkontoret verkar för åtgärden genom att föra fram frågan vid deltagande i olika samverkansforum, vid remissvar etc. Det har tex gjorts vid de öppna forum och dialogmöten trafikkontoret deltog i samband med Energimyndighetens framtagande av strategi för omställning av transportsektorn till fossilfrihet. Frågan har också lyfts till miljödepartementet genom länsstyrelsen inom arbetet för Åtgärdsprogram för kvävedioxid i Göteborgsregionen.

Ej påbörjat

Samordna och förbättra drift och underhåll av gång- och cykelbanor

Samverkan mellan förvaltningarna avseende gemensam ambitionsnivå och riktlinjer finns ej i frågan. Trafikkontoret har gjort förbättringar i drift och underhåll av både gång- och cykelbanor. Budgeten för drift och underhåll av gång- och cykelbanor har ökat men är inte tillräcklig för att täcka behoven. Cykelbanor prioriteras på bekostnad av gångbanorna. Utveckling av samverkan sker också inom de samordnade skötselentreprenaderna, där ambitionen är att förbättra den totala leveransen för kund.

Åtgärdsstrategi: Ökad resurshushållning

Pågående åtgärder och åtgärder som trafikkontoret verkar för

Inför konceptet ”Det avfallssnåla kontoret”

Trafikkontoret arbetar med att förbereda sig för en optimerad källsortering i våra framtida lokaler.

Åtgärdsstrategi: En sundare livsmiljö

Utförda åtgärder:

Tillämpa miljöanpassad halkbekämpning

Lämpligaste metoden för halkbekämpning väljs idag med hänsyn tagen till partikelgenerering.

Undersök förekomsten av mikrokräp från trafik

Trafikkontoret har tillsammans med Kretslopp- och vatten, Park- och naturförvaltningen, Chalmers, NCC och VTI genomfört en undersökning av mikrokräp från trafik. Utredningen har presenterats bland annat på trafikforum.

Pågående åtgärder och åtgärder som trafikkontoret verkar för

Verka för differentierad trängselskatt för tunga fordon

Trafikkontoret verkar för åtgärden genom att föra fram frågan vid deltagande i olika samverkansforum, vid remissvar etc. Det har tex gjorts vid de öppna forum och dialogmöten trafikkontoret deltog i samband med Energimyndighetens framtagande av strategi för omställning av transportsektorn till fossilfrihet. Frågan har också lyfts till miljödepartementet genom länsstyrelsen inom arbetet för Åtgärdsprogram för kvävedioxid i Göteborgsregionen.

Verka för att minska dubbdäcksanvändningen

Trafikkontoret verkar för åtgärden genom att föra fram frågan vid deltagande i olika samverkansforum, vid remissvar etc.

Verka för ökad användning av arbetsmaskiner med elhybriddrift

Business Region Gothenburg och trafikkontoret har drivit projektet "Utsläppsfria bygg- och anläggningsplatser" där även övriga byggande förvaltningar och bolag samt INK deltagit. Flera av de deltagande förvaltningarna och bolagen avser nu att testa kraven i kommande upphandlingar.

Trafikkontoret har deltagit i ett annat projekt kopplat till elektrifiering av byggarbetsplatser, "Genomförbarhetsstudie - Elektrifierad bygg- och anläggningsplats". Även detta projekt finansierades av Energimyndigheten. Projektet syftade till att utreda förutsättningar för att introducera elektrifierade arbetsmaskiner vid byggarbetsplatser, infrastrukturprojekt, väg- och parkunderhåll. Projektet genomfördes inom Electricitysamarbetet.

Utredning avseende klimatpåverkan från trafikkontorets arbete med byggnation, drift och underhåll av infrastruktur, som ska användas som kunskapsunderlag för att sätta och följa upp lokala klimatmål och prioritera åtgärder, pågår och arbetet kommer att vara klar vid årsskiftet 2020/2021.

Trafikkontoret ger bonus för eldrivna fordon och arbetsmaskiner i upphandlingar av entreprenader.

Åtgärdsstrategi: Främjad biologisk mångfald

Utförda åtgärder:

Ta fram riktlinjer om att inte använda konstgräs i trafikmiljöer

Tekniskhandbok har uppdaterats med anvisningar om att konstgräs inte får användas.

Åtgärdsstrategi: Tillgängliga och varierade parker och naturområden

Pågående åtgärder och åtgärder som trafikkontoret verkar för

Ersätt parkeringsplatser vid kanalerna med aktivt stadsliv och grönska.

I arbetet med kanalmurarna samt i stadsmiljöplanen kommer alternativa användande av platserna nära kanalerna utvärderas. Under sommaren 2020 genomfördes ett antal tillfälliga åtgärder för ökad attraktivitet där parkeringsytor nyttjades för att skapa platser för vistelse.

Ej påbörjat

Förbättra tillgängligheten till parker och naturområden

Arbetet med åtgärden har inte påbörjats.

Åtgärdsstrategi: Göteborgs stad som föregångare

Utförda åtgärder:

Utse miljösamordnare på alla förvaltningar och bolag.

Trafikkontoret har en miljöenhet med ansvarig avdelningschef/enhetschef.

Miljöutbilda kommunens personal

Trafikkontoret håller regelbundna riktade miljöutbildningar till förvaltningens olika verksamheter.

Ta fram avfallsplaner i alla förvaltningar och bolag

Utredning över hantering av verksamhetsavfall har genomförts tillsammans med Skrota Skräpet. Arbetet med avfallsplan kommer att implementeras i miljöledningssystemet.

Dokumentera och redovisa användningen av utfasningsämnen i märkningspliktiga kemiska produkter

Kemikaliekrav ställs i trafikkontorets entreprenader. Under 2020 kommer extra fokus läggas på att utveckla och förenkla våra metoder för granskning och uppföljning av kemikalieanvändning och dokumentation. Trafikkontoret ställer krav i våra entreprenader.

Kvalitetssäkra insamlingen av farligt avfall i stadens verksamheter

Från 1 november 2020 uppdateras avfallsförordningen med bland annat nya rapporteringskrav för farligt avfall. Detta berör samtliga verksamheter som hanterar farligt avfall. Inköp och källsortering är de viktigaste påverkansfaktorerna för hanteringen av farligt avfall och vid inköp av nya varor används stadens regler. De varor som slängs och som kan innehålla skadliga ämnen sorteras enligt gällande regler.

Inför rutiner vid införskaffande och avyttrande av möbler och inredning

Alla inköp/avyttrande av möbler går genom lokalansvarig. Lokalansvarig ingår i INKs avtalsgrupp för nytt ramavtal för återbruk. Trafikkontoret använder TAGE som är stadens interna system för återbruk av möbler och kontorsinredning.

Vidareutveckla stadens klimatkompensation

Utredning genomförd av Stadsledningskontoret tillsammans med trafikkontoret och miljöförvaltningen våren 2019. Beslut om reviderad modell för klimatväxling för resor i tjänsten togs av kommunfullmäktige i september 2020. Det nya systemet införs under 2021.

Ställ högre krav på miljöfordonsanvändning i upphandling

Vid upphandling av transportintensiva tjänster som tex färdtjänst ställs långtgående miljökrav på transporten som också följs upp. Tex drivs bussar och bilar som kör färdtjänst i Göteborg till minst 80 % med förnybart bränsle."

Pågående åtgärder och åtgärder som trafikkontoret verkar för

Införa miljöledningssystem

Trafikkontoret har påbörjat arbetet med att införa miljöledningssystem enligt beslut i staden.

Handla upp varor separat från transporter

Utredning genomförd. Presentation och rekommendation kommer upp i Trafiknämnden i för beslut.

Jenny Adler

Avdelningschef

Kristina Lindfors

Trafikdirektör